

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 30. novembar 2020. godine
Ref. br.: RK 1652/20

ODLUKA O BRISANJU ZAHTEVA SA LISTE

u

slučaju br. KO98/20

Podnosilac

Hajrulla Çeko i 29 drugih poslanika

**Ocena ustavnosti odluke br. 52/2020 predsednika Republike Kosovo od
14. marta 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo 30 poslanika Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština), odnosno: Hajrulla Çeko, Rexhep Selimi, Yllza Hoti, Liburn Aliu, Fatmire Mulhaxha Kollçaku, Arbërie Nagavci, Hekuran Murati, Fitore Pacolli, Saranda Bogujevci, Jahja Koka, Mefail Bajčinovci, Valon Ramadani, Mimoza Kusari Lila, Fitim Uka, Shpejtim Bulliqi, Artan Abrashi, Arbër Rexhaj,

Arbëresha Kryeziu Hyseni, Labinotë Demi Murtezi, Alban Hyseni, Gazmend Gjyshinca, Arta Bajraliu, Enver Haliti, Agon Batusha, Dimal Basha, Fjolla Ujkani, Fitim Haziri, Elbert Krasniqi, Eman Rrahmani i Salih Zyba (u daljem tekstu: podnosioci zahteva ili poslanici podnosioci zahteva).

2. Podnosiocze zahteva je u postupcima pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) zastupao poslanik Hajrulla Çeko.

Osporeni akt

3. Podnosioci zahteva osporavaju odluku predsednika Republike Kosovo br. 52/20 od 14. marta 2020. godine (u daljem tekstu: osporena odluka) o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke za koju podnosioci zahteva tvrde da nije u saglasnosti sa stavom 4. člana 84. [Nadležnosti predsednika], članom 7. [Vrednosti], članom 123. [Osnovna načela], članom 45. [Pravo na izbor i učešće] i stavom 1. člana 124. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 21. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP) i članom 3. Protokola br. 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na osnovu (1) stava 2. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], 29. [Tačnost podneska] i 30. [Rok] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima³². [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 67. [Podnesak u skladu sa članom 113.2 (1) i (2) Ustava i članovima 29. i 30. Zakona] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 22. juna 2020. godine, podnosioci su dostavili zahtev Sudu u kojem osporavaju odluku predsednika o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo.
7. Dana 22. juna 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvetu Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Bekim Sejdiu (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
8. Dana 23. juna 2020. godine, podnosilac zahteva je obavešten o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je o registraciji zahteva obavestio: predsednika Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednik); predsednicu Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednica Skupštine), od koje je traženo da se po jedna kopija zahteva dostavi svim poslanicima Skupštine; premijera

Republike Kosovo (u daljem tekstu: premijer); ombudsmana i predsednicu Centralne izborne komisije (u daljem tekstu: CIK).

9. Sud je sve gore navedene zainteresovane strane obavestio da svoje komentare, ako ih imaju, dostave Sudu u roku od 15 dana, odnosno do 8. jula 2020. godine na elektronsku adresu Suda ili ličnom dostavom.
10. Dana 8. jula 2020. godine, predsednik je dostavio svoje komentare u vezi sa slučajem KO98/20 Ustavnog suda.
11. Dana 10. jula 2020. godine, Sud je obavestio podnosiocze zahteva o komentarima koje je primio 8. jula 2020. godine. Sud je takođe tražio od podnosioca zahteva da do 17. jula 2020. godine, razjasni sledeće pitanje: „*osim činjenice da osporavate odluku o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo (odluka br. 52/20 od 14. marta 2020. godine), molimo vas da razjasnite da li osporavate i odluku o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Severna Mitrovica (br. 63/20 od 11. juna 2020. godine)*“.
12. Istog dana, Sud je o komentarima predsednika koje je primio 8. maja 2020. godine, obavestio: predsednicu Skupštine od koje je traženo da se po jedna kopija zahteva dostavi svim poslanicima Skupštine; premijera; ombudsmana i predsednicu CIK-a.
13. Dana 28. jula 2020. godine, Sud je obavestio podnosiocze zahteva da u propisanom roku, odnosno do 17. jula 2020. godine, nije primio bilo kakav odgovor od njih. Shodno tome, Sud je obavestio podnosiocze zahteva da će se „*postupci za razmatranje slučaja KO98/20 nastaviti na osnovu postojeće dokumentacije*“.
14. Dana 29. jula 2020. godine, ovlašćeni zastupnik podnosilaca zahteva je e-mail porukom upućenom sekretaru Suda, naveo da je primio dopis od 28. jula 2020. godine, ali da nije primio dopis od 10. jula 2020. godine, za koji je naveo sledeće: „*Ako je ranije bilo zahteva, želeo bih da vas obavestim da nisam primio ništa od Suda. Iz tog razloga vas molim da me konkretno obavestite o kakvom zahtevu se radi, ostavljajući mi i razuman rok za odgovor*“.
15. Dana 5. avgusta 2020. godine, Sud se obratio zastupniku podnosilaca zahteva – poslaniku Čeko i potvrdio da je Sud poslao Skupštini Kosova dopis Suda [Ref. br.:1230/20/rl] od 10. jula 2020. godine i da je isti primila Administracija Skupštine (s tim u vezi, Sud je priložio potvrdu o prijemu dopisa). Takođe, Sud mu se obratio sledećim navodom: „*Sud potvrđuje jednak tretman svih strana u postupku pred njim. Shodno tome, ako smatrate da niste primili dopis Suda [Ref. br.: 1230/20/rl] od 10. jula 2020. godine, molimo vas da dostavite potvrdu od Administracije Skupštine u kojoj je objašnjeno da vi niste primili predmetni dopis*“.
16. Istog dana, Sud se obratio sekretaru Skupštine u vezi sa zahtevom za dostavljanje sledećih informacija:(i) potvrde o prijemu dopisa Suda [Ref. br.:1230/20/rl] od strane Administracije Skupštine i ujedno (ii) potvrde da li je dopis Suda dostavljen adresatu, odnosno poslaniku Hajrulla Čeko.

17. Dana 6. avgusta 2020. godine, zastupnik podnosilaca zahteva, poslanik Çeko, u e-mail poruci upućenoj sekretaru Suda, navodi: (i) da nije primio dopis Suda i da nema pojma o kakvom dopisu se radi, uprkos tome što je dopis možda dostavljen Skupštini i za šta postoje dokazi, i (ii) da moli da bude obavešten o kakvom zahtevu se radi i da mu se ostavi rok za odgovor.
18. Dana 7. avgusta 2020. godine, sekretar Skupštine obaveštava Sud (i) da je dopis Suda (Ref. br. 1230/20/rl) od 10. jula 2020. godine primljen od strane Administracije Skupštine i (ii) da je isti, dana 10. jula 2020. godine, Služba za pružanje podrške poslanicima dostavila poslaniku, g. Hajrulla Çeko, u njegovo poštansko sanduče namenjeno poslanicima.
19. Dana 13. avgusta 2020. godine, Sud se obraća zastupniku podnosilaca zahteva – poslaniku Çeko i obaveštava ga da se odbija zahtev za odlaganje roka u vezi sa dopisom Suda (Ref. br.:1230/20/rl) od 10. jula 2020. godine.
20. Dana 3. septembra 2020. godine, Sud se obraća CIK-u sa zahtevom za dostavljanje dodatnih informacija i to:
 - (1) a. *Da li postoje raniji slučajevi odlaganja izbora na Kosovu – bilo da je reč o opštim ili lokalnim izborima?*
b. *Ako je odgovor da, koji izbori su odloženi (redovni ili prevremeni/vanredni)?*
 - (2) a. *Koji su organi odlučivanja u slučajevima odlaganja izbora?*
b. *Koji je pravni osnov koji je korišćen za odlaganje izbora?*
 - (3) *Na osnovu mandata CIK-a da priprema, nadgleda, upravlja i verifikuje sve radnje koje se odnose na proces izbora, kao i na osnovu stava 4. člana 4. Zakona br. 03/L-072 o lokalnim izborima, koje radnje može da preduzme CIK u vezi sa prevremenim izborima u kontekstu izmene vremenskih rokova ako je to potrebno zbog okolnosti?*
 - (4) *Koji je osnov vašeg zahteva od 14. marta 2020. godine upućenog predsedniku za odlaganje izbora?*
 - (5) *Koje su radnje koje je preduzeo CIK od praćenja izbornih aktivnosti drugih država?*
21. Dana 10. septembra 2020. godine, CIK je vratio odgovor Sudu u vezi sa gore navedenim pitanjima.
22. Dana 15. septembra 2020. godine, Sud je o prijemu dodatnih informacija od CIK-a obavestio: predsednicu Skupštine od koje je traženo da se po jedna kopija zahteva dostavi svim poslanicima Skupštine; predsednika; premijera i ombudsmana.
23. Dana 5. novembra 2020. godine, predsednik Kosova je podneo ostavku na položaj predsednika Republike Kosovo.
24. Dana 5. novembra 2020. godine, predsednica Skupštine gđa Vjosa Osmani-Sadriu, počela je da vrši funkciju vršioca dužnosti predsednika Republike Kosovo.

25. Dana 18. novembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i većinom glasova iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

26. Dana 6. februara 2020. godine, Ministarstvo administracije lokalne samouprave (u daljem tekstu: MALS) je dopisom [Br. prot. 158] dostavilo predsedniku obaveštenje u kojem je navedeno da je Agim Velju podneo ostavku na položaj predsednika opštine Podujevo.
27. Dana 7. februara 2020. godine, predsednik je odlukom 15/2020 o određivanju i objavljivanju datuma vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo utvrdio (i) da će se vanredni izbori za predsednika u opštini Podujevo održati 15. marta 2020. godine; i (ii) da se nalaže Centralnoj izbornoj komisiji Republike Kosovo da preduzme sve mere koje su potrebne za organizovanje i održavanje izbora za predsednika opštine Podujevo u skladu sa ovom odlukom i važećim zakonom [...].
28. U vremenskom intervalu između 11. marta i 18. marta 2020. godine, Vlada Kosova je donela nekoliko odluka koje se odnose na prevenciju pandemije COVID-19 (vidi odluke Vlade: br. 01/07 od 11. marta 2020. godine; br. 01/08 od 12. marta 2020. godine; br. 01/09 od 13. marta 2020. godine; br. 02/09 od 13. marta 2020. godine; br. 01/10 od 14. marta 2020. godine; br. 01/11 od 15. marta 2020. godine; br. 01/12 od 17. marta 2020. godine; br. 01/13 od 18. marta 2020. godine).
29. Dana 11. marta 2020. godine, CIK se obratio Ministarstvu zdravlja kako bi dobio savete o tome da li treba da preduzme bilo kakve posebne hitne mere zdravstvene zaštite za dan izbora.
30. Dana 12. marta 2020. godine, Ministarstvo zdravlja je odgovorilo CIK-u i poslalo mu preporuke za izborna mesta tokom izbora, u vezi sa preventivnim higijenskim merama koje je izdao Nacionalni institut za javno zdravlje Kosova (u daljem tekstu: NIJZK).
31. Dana 14. marta 2020. godine, NIJZK se obratio predsednici Centralne izborne komisije (u daljem tekstu: CIK), sa preporukom *da se privremeno suspenduju izbori od 15. marta 2020. godine u Podujevu kako bi se sprečilo širenje COVID-19 u Republici Kosovo.*
32. U gore pomenutom dopisu NIJZK-a navedeno je da su im s obzirom na epidemiološku situaciju sa COVID-19 u poslednjih nekoliko dana, procenu SZO-a (1. mart 2020. godine) koji smatra da je epidemiološka situacija takva da postoji veoma visok rizik u celom svetu i ECDC-a (2. mart 2020. godine) koji smatra da je takva da postoji visok rizik, kao i proglašenje pandemije od strane SZO-a dana 11. marta 2020. godine, mere Vlade Republike Kosovo od 11. marta 2020. godine, mere Vlade Republike Kosovo od 11. marta 2020. godine, NIJZK-a i Odbora za praćenje zaraznih bolesti Ministarstva zdravlja, prethodno su 12. marta 2020. godine, poslali Priručnik za izbore. S obzirom na to da se situacija pogoršala prethodnog dana, odnosno 13. marta 2020. godine,

otkrivanjem dva pozitivna slučaja na SARS CoV-2 i da je tog dana, odnosno 14. marta 2020. godine, rezultirao kao pozitivan i treći slučaj, NIJZK i Odbor za praćenje zaraznih bolesti preporučuju da se privremeno suspenduju izbori od 15. marta 2020. godine u Podujevu, kako bi se sprečilo širenje COVID-19 u Republici Kosovo.

33. Dana 14. marta 2020. godine, predsednica CIK-a se obratila predsedniku Republike Kosovo dopisom u kojem je traženo odlaganje datuma vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo do nekog drugog odgovarajućeg vremena u skladu sa preporukom NIJZK-a i Odbora za praćenje zaraznih bolesti.
34. Dana 14. marta 2020. godine, predsednik je doneo odluku br. 52/2020 o odlaganju vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo na neodređeno vreme zbog prevencije širenja koronavirusa-COVID-19, sprečavanja povećanja broja zaraženih osoba u Republici Kosovo i radi očuvanja javnog zdravlja.
35. Dana 14. avgusta 2020. godine, Skupština Kosova je usvojila Zakon br. 07/L-006 o sprečavanju i suzbijanju pandemije COVID-19 na teritoriji Republike Kosovo. Ovaj zakon utvrđuje odgovornosti i ulogu državnih institucija, javnih, privatnih i javno-privatnih zdravstvenih ustanova u preduzimanju mera za sprečavanje, kontrolu, lečenje, praćenje, obezbeđivanje finansiranja i podelu odgovornosti tokom pandemije COVID-19. Isti je stupio na snagu 25. avgusta 2020. godine.
36. Dana 20. oktobra 2020. godine, predsednik je odlukom 157/2020 o određivanju i objavljivanju datuma vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo, utvrdio (i) da će se vanredni izbori za predsednika u opštini Podujevo održati 29. novembra 2020. godine; (ii) da se nalaže Centralnoj izbornoj komisiji Republike Kosovo da preduzme sve radnje koje su potrebne za organizovanje i održavanje izbora za predsednika opštine Podujevo, u skladu sa ovom odlukom i važećim zakonom; (iii) da se organizovanje i održavanje izbora za predsednika opštine Podujevo sprovede u koordinaciji i saradnji sa nadležnim institucijama u skladu sa Zakonom br. 07/L-006 o sprečavanju i suzbijanju pandemije Covid-19 na teritoriji Republike Kosovo (SL, br. 3, 25. avgust 2020. godine), [...].

Navodi podnosioca zahteva

37. Sud podseća da podnosioci zahteva osporavaju ustavnost osporene odluke, odnosno odluke predsednika br. 52/2020 od 14. marta 2020. godine. Prema navodima podnosilaca zahteva, osporena odluka je doneta u suprotnosti sa stavom 4. člana 84. [Nadležnosti predsednika], članom 7. [Vrednosti], članom 123. [Osnovna načela], članom 45. [Pravo na izbor i učešće] i stavom 1. člana 124. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 21. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP), članom 3. Protokola br. 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP), stavom 2. člana 3. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, kao i sa stavom 3. člana 56. Zakona o lokalnoj samoupravi i članom 4. Zakona o lokalnim izborima.

38. Što se tiče *prihvatljivosti zahteva i njegove tačnosti*, podnosioci zahteva navode da su oni kao parlamentarna grupa koja je sastavljena od 30 poslanika Pokreta SAMOOPREDELJENJE! ovlašćena strana za podnošenje zahteva za ocenu ustavnosti odluke predsednika br. 52/2020, u skladu sa članom 113.2 (1) Ustava. Pored toga, pitanje koje su pokrenuli dotični poslanici predstavlja ustavno pitanje jer se osporava ustavnost odluke javnog organa u određenom zakonskom roku, a kojom se navodno krše gore navedeni ustavni članovi.
39. Takođe, podnosioci zahteva navode da je uprkos tome što je akt predsednika naslovljen kao odluka, taj akt po formi i sadržaju identičan sa *dekretom* koji je utvrđen gore navedenim članom Ustava. Pored toga, podnosioci zahteva naglašavaju praksu Suda u slučajevima KO54/20, KO12/18 i KO73/16, u kojima je Sud ocenio da "[...] u njegovoj sudskoj praksi, u biti, samo je odlučeno da se ne treba fokusirati samo na naznačenje akta nego na njegov sadržaj i efekat. Sledstveno tome, osporena odluka ulazi u delokrug reči dekret [...]" predsednika. Shodno tome, podnosioci zahteva zaključuju da su ispunjeni svi zakonski kriterijumi da budu ovlašćena strana pred Sudom.
40. Što se tiče sadržaja/suštine osporene odluke, podnosioci zahteva naglašavaju da osporena odluka nije u saglasnosti sa članovima 123. i 124. u vezi sa članom 45. Ustava, kao i sa stavom 2. člana 3. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi.
41. Prema navodima podnosilaca zahteva, stav 1. člana 123. Ustava jasno utvrđuje da se lokalna samouprava garantuje zakonom. Takođe, u drugom stavu ovog člana je navedeno da se "*Lokalna samouprava [...] sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem*". Takođe, u stavu 3. je navedeno da se "*Aktivnosti organa lokalne samouprave [...] zasnivaju na ovaj Ustav i zakone Republike Kosovo, i poštuju Evropsku povelju lokalne samouprave. Republika Kosovo ima u vidu i sprovodi Evropsku povelju lokalne samouprave do one mere do koje se to zahteva od strane zemlje potpisnice*". U stavu 2. člana 3. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi je utvrđeno sledeće: "*Ovo pravo će vršiti saveti ili skupštine, sastavljene od članova koji su slobodno izabrani tajnim glasanjem na osnovu neposrednog, ravnopravnog i opšteg prava glasa, koji mogu imati izvršne organe koji su njima odgovorni [...]*".
42. Podnosioci zahteva navode da sudska praksa Suda u presudi u slučaju KO80/10, jasno utvrđuje da je koncept lokalne samouprave povezan sa stavom 1. člana 45. Ustava, koji propisuje da "*Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda*". Stavom 2. ovog člana je propisano da je "*Glasanje [...] lično, jednako, slobodno i tajno*" i da iz tog razloga odluka predsednika o odgađanju održavanja vanrednih izbora na neodređeno vreme, u suprotnosti sa gore navedenim članovima, uskraćuje građanima opštine Podujevo da nakon ostavke predsednika opštine Podujevo glasaju za novog predsednika u skladu sa važećim zakonodavstvom.
43. U nastavku, podnosioci zahteva navode da predsednik nema ustavno ovlašćenje da donosi odluke takve prirode o odlaganju opštinskih izbora na neodređeno vreme radi sprečavanja povećanja broja osoba zaraženih COVID-19. Takođe, predsednik nema ustavnu nadležnost da kreira politike i

istovremeno preduzima odgovarajuće mere za zaštitu javnog zdravlja. S tim u vezi, podnosioci zahteva navode da je Sud u slučaju KO54/20 utvrdio da *"ovom presudom neće oceniti da li su adekvatne i potrebne, ili nisu mere preduzete od Vlade za sprečavanje i suzbijanje pandemije COVID-19. Ovo nije uloga Ustavnog suda. Politike i donošenje odluka za javno zdravlje ne spadaju i nisu deo nadležnosti i ovlašćenja ovog Suda[...]"*. Prema tome, odluka koja je zasnovana na ovim merama bez ikakvog ustavnog i zakonskog osnova predstavlja povredu Ustava i međunarodnih konvencija. Samim tim, donošenje odluka u vezi sa javnim zdravljem i sprečavanjem širenja koronavirusa nije u nadležnosti predsednika.

44. Prema navodima podnosioca zahteva, predsednik odgađa održavanje izbora za predsednika u opštini Podujevo na neodređeno vreme samo na osnovu trenutne situacije koja nije pokrivena posebnim zakonom i Ustavom, kao što je ona koja se tiče sprečavanja širenja korona virusa i očuvanja javnog zdravlja. Ovom odlukom se građanima opštine Podujevo protivustavno uskraćuje ostvarivanje svog političkog prava da izaberu jednog od kandidata za predsednika opštine koji su već sertifikovani od strane CIK-a.
45. Podnosioci zahteva dalje navode da je osporena odluka proizvela pravno dejstvo koje je u suprotnosti sa načelom demokratije, poštovanjem ljudskih prava i vladavinom prava u okviru člana 7. Ustava. Shodno tome, takva odluka sprečava da demokratija materijalizuje svoju funkciju kroz učešće građana date opštine da glasanjem izaberu svog predstavnika za predsednika navedene opštine.
46. Prema tome, kako navode podnosioci zahteva, koncept demokratije koji je utvrđen u članu 7. treba posmatrati u vezi sa stavom 1. člana 45. Ustava Kosova, koji predstavlja opštu ustavnu normu koja važi kako za lokalne, tako i za centralne izbore. Kao rezultat toga, u konkretnom slučaju, demokratija koja je utvrđena u članu 7. otelotvoruje se kroz član 45. Ustava, koji omogućava određenim građanima date opštine da izaberu predsednika svoje opštine nakon ostavke g. Agima Veliua kao predsednika opštine Podujevo.
47. Takođe, načelo vladavine prava u konkretnom slučaju podrazumeva da radnje predsednika koje su materijalizovane odlukom moraju biti u skladu sa zakonom i Ustavom zemlje. Na osnovu toga, suštinsku komponentu načela vladavine prava predstavlja i pravna sigurnost, prema kojoj odluke javnih organa moraju biti zasnovane na Ustavu i zakonu. Svaki akt mora imati svoju predvidljivost koju mu omogućava ustavna i zakonska norma. Međutim, u ovom slučaju je odluka predsednika ugrozila pravnu sigurnost zbog činjenice da su ustavne i zakonske norme tačne, koncizne, jasne i predvidljive u slučaju kada predsednik date opštine podnese ostavku. Dakle, u ovom slučaju, predsednik države mora otelotvoriti ustavnu i zakonsku normu, kao što je utvrđeno u Ustavu i izbornom zakonodavstvu.
48. Podnosioci zahteva navode da pravo na izbor i učešće koje je utvrđeno u članu 45. stavu 1. Ustava predstavlja političko pravo lica koje na osnovu ustavnih i zakonskih normi ima ustavno pravo da svojom voljom bira (aktivno biračko pravo) predsednika opštine Podujevo kao građanin sa prebivalištem na toj teritoriji.

49. Podnosioci zahteva dalje navode da je odluka o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo na neodređeno vreme diskriminatorna u smislu uskraćivanja političkog prava građana koji pripadaju toj opštini, u odnosu na ostale opštine.
50. Podnosioci zahteva u nastavku navode da je po njihovom mišljenju, premijer Kosova, g. Hoti, dozvolio da se izbori Srbije održe na Kosovu. Dakle, s jedne strane se građanima date opštine, bez ikakvog ustavnog i zakonskog osnova zabranjuje ostvarivanje političkog prava da izaberu predsednika svoje opštine, dok se s druge strane građanima Srbima dozvoljava da glasaju na Kosovu za parlamentarne izbore u Srbiji. Iako zasad nema naučnih podataka da pojedini građani mogu biti imuni na COVID 19 u ostvarivanju političkog biračkog prava, nekim drugim građanima se zbog ove pandemije na protivustavan način uskraćuje ostvarivanje ovog temeljnog političkog prava. S tim u vezi, prema podnosiocima zahteva, predsednik je *11. juna 2020. godine* doneo odluku br. 63/2020 o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Severna Mitrovica. I ova odluka je iste prirode kao i odluka br. 52/2020 i ista je u suprotnosti sa svim ustavnim i zakonskim odredbama i međunarodnim konvencijama pomenutim u ovom zahtevu.
51. Podnosioci zahteva dalje navode da se neodržavanjem i odlaganjem izbora na neodređeno vreme bez ustavnog i zakonskog oslonca krše prava koja su zagarantovana članom 3. Protokola br. 1 EKLJP. Prema navodima podnosilaca zahteva, fokus ovog člana je na obavezi koju ima država ugovornica, a ne na pravima i slobodama fizičkih ili pravnih lica, iako ona nisu isključena, kao što pokazuje sudska praksa ESLJP-a. U nastavku, podnosioci zahteva navode da su svesni da je u slučaju Suda KI48/18 istaknuto da član 3. Protokola br. 1 EKLJP ne pokriva sve kategorije izbora i da se u principu njene garancije ne primenjuju na lokalne izbore. Međutim, isti se pozivaju na ovaj član u svetlu definicija i garancija koje poseduje država, a koje su povezane sa izbornim pravima koja su osim EKLJP, zaštićena i članom 45. Ustava.
52. Pored napred navedenog, podnosioci zahteva tvrde da UDLJP, koji je sastavni deo Ustava Kosova na osnovu njegovog člana 22, u svom članu 21. utvrđuje da se volja naroda izražava na povremenim i slobodnim izborima. Prema navodima podnosilaca zahteva, ova odredba UDLJP, u vidu načela ili pravne vrednosti, pokriva sve izbore na nivou državne vlasti u zavisnosti od nivoa državne vlasti uređene i utvrđene relevantnim zakonodavstvom država u pitanju.
53. Podnosioci zahteva u nastavku navode da odluka o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštinama Podujevo i Severna Mitrovica uskraćuje građansko političko pravo da se bira i bude biran koje je utvrđeno u članu 45. Ustava. Shodno tome, prema podnosiocima zahteva, i Principi evropskog izbornog nasleđa koje je izradila Venecijanska komisija utvrđuju pet osnovnih principa evropskog izbornog nasleđa i to: opšte, jednako, slobodno, tajno i direktno glasanje.
54. Stoga, podnosioci ovog zahteva smatraju da odgađanje održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo na neodređeno vreme predstavlja

povredu kako međunarodnih konvencija tako i samog Kodeksa dobrog vladanja u izbornim pitanjima. Sledstveno tome, podnosioci smatraju da je uprkos tome što je pravni osnov u preambuli ove odluke netačan, a povrh svega predstavlja zloupotrebu važećeg zakonodavstva, ova odluka proizvela pravno dejstvo u potpunoj suprotnosti sa svim gore navedenim odredbama Ustava, međunarodnih konvencija i Kodeksa dobrog vladanja u izbornim pitanjima.

55. Naposletku, podnosioci zahteva traže od Suda da *“donese presudu kojom odlučuje: I. Da proglasi prihvatljivim ovaj zahtev; II. Da proglasi Odluku predsednika br. 52/2020 od 14. marta 2020. godine, da je u suprotnosti sa Ustavom Kosova i međunarodnim konvencijama; III. Da naloži predsedniku da u što kraćem roku odredi proglašenje datuma vanrednih izbora za predsednika Opštine Podujevo; IV. Da naloži da se ova presuda dostavi strankama i da se u skladu sa članom 20.4 Zakona, objavi u Službenom listu; V. Ova presuda stupa na snagu odmah”*.

Komentari predsednika

56. Što se tiče prihvatljivosti zahteva, predsednik navodi da Sud treba da proglasi zahtev KO98/20 neprihvatljivim iz razloga što je isti nejasan kako u pogledu njegove tačnosti, tako i u njegovom obrazloženju. Predsednik na početku naglašava da su njegove nadležnosti sadržane u čitavom nizu ustavnih i zakonskih članova, te da predstavljaju celokupnost uloge koju predsednik ima u ustavnom i pravnom sistemu Kosova, zasnovane pre svega na Ustavu, ali i na praksi Ustavnog suda.
57. Predsednik u nastavku argumentuje da je njegov mandat i političke prirode jer predsednik učestvuje u vođenju javnih poslova. U prilog tome, predsednik koristi i reference Ustavnog suda (slučaj Suda KO29/12 i KO 48/12), u kojima je navedeno da je izraz *“da učestvuje u vođenju javnih poslova”* u članu 25 (a) MPGPP-a od suštinske važnosti za sprovođenje mandata predsednika izabranog na pravilan i legitiman način, prema Ustavu, kao deo njegovih/njenih obaveza, onako kako se predviđa članom 4 [...] Ustava. Dok član 4. [Oblik Vladanja i Podela Vlasti] Ustava propisuje da *“Predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda... [i] ... je legitimni predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom”*. Ova izjava u vezi uloge predsednika je od suštinske važnosti jednog od temeljnih načela Ustava Kosova, tj. doktrine podele vlasti”.
58. Dakle, prema navodima predsednika, neke od njegovih nadležnosti veoma jasno utiču na politički život zemlje, kao na primer kada raspisuje izbore za Skupštinu Kosova ili raspisuje izbore za organe lokalne samouprave. Sledstveno, predsednik je glavni faktor koji ima dužnost da sačuva jedinstvo naroda i stabilnost, kao i da garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo. Predsednik u nastavku navodi da je u ovom slučaju uzet u obzir zahtev CIK-a koji je odgovoran za organizovanje izbora i da je samim tim uzeta u obzir i preporuka NIJZK-a. Dakle, dužnost predsednika da garantuje demokratsko funkcionisanje institucija predstavlja stalnu i kontinuiranu dužnost koju on obavlja vodeći uvek računa o predstavljanju naroda i zaštiti interesa građana. Shodno tome, ako vanredni izbori u opštini Podujevo ne bi

bili odloženi došlo bi do ugrožavanja zdravlja građana i zaposlenih u institucijama koje bi učestvovala u izbornom procesu.

59. U nastavku odgovora predsednika se navodi da je odluka predsednika br. 52/2020 u potpunosti u skladu sa Ustavom i važećim zakonodavstvom. Prema tome, odluka je zasnovana na Zakonu br. 03/L-094 o predsedniku Republike Kosovo i Zakonu br. 03/L-072 o lokalnim izborima u Republici Kosovo.
60. Predsednik takođe navodi da su važne i prethodne radnje i događaji od donošenja odluke br. 52/2020 od 14. marta 2020. godine. Ovde treba uzeti u obzir tok radnji i događaja kao celine, a ne samo osporenu odluku jer su sve radnje preduzete u skladu sa ustavnim i zakonskim ovlašćenjima i u svetlu okolnosti koje su nastupile u Republici Kosovo, a koje se prethodile donošenju odluke br. 52/2020.
61. Između ostalog, predsednik pominje sledeće radnje: (i) ostavku predsednika opštine Podujevo od 6. februara 2020. godine; (ii) da su odlukom br. 15/2020 od 7. februara 2020. godine raspisani vanredni izbori za predsednika u opštini Podujevo za 15. mart 2020. godine; (iii) da je Vlada, u cilju suzbijanja pandemije COVID-19, dana 12. marta 2020. godine, odlukom Vlade br. 01/08 odlučila da se osnuje posebna Komisija za prevenciju korona virusne infekcije COVID-19 i da je Vlada, 13. marta 2020. godine, odlukom Vlade br. 01/09 uvela dodatne mere, među kojima su se nalazili: zatvaranje kafića, barova, pabova i restorana, tržnih centara, osim apoteka i prehrambenih prodavnica, obustava svih kulturnih i sportskih aktivnosti; redukovanje poslova i osoblja na osnovne poslove i osnovno osoblje za svaku javnu instituciju osim za zaposlene u sektoru zdravstva i sektoru bezbednosti; naloženo je privatnim kompanijama da organizuju posao na takav način da radnici većinu aktivnosti obavljaju od kuće; preporuka da se pozivaju svi građani da izbegavaju mesta gde su gužve i da se pridržavaju svih mera koje je preduzela Vlada i preporuka koje je dao NIJZK.
62. Prema tome, kako navodi predsednik, osporena odluka je doneta u cilju očuvanja javnog zdravlja i sprečavanja širenja pandemije COVID-19. Ova odluka je odraz zahteva CIK-a od 14. marta 2020. godine koji se odnosi na privremenu suspenziju vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo radi sprečavanja širenja COVID-19 u Republici Kosovo. Takođe, predsednik naglašava da je zahtevu CIK-a za odlaganje izbora prethodila preventivna preporuka NIJZK-a i Odbora za praćenje zaraznih bolesti da se suspenduju vanredni izbori u Podujevu od 14. marta 2020. godine koja je usledila nakon procene epidemiološke situacije sa COVID-19, za koju se ispostavilo da je pogoršana.
63. Kao rezultat toga, predsednik tvrdi da je prilikom donošenja osporene odluke uvek imao u vidu činjenice koje su podstakle izmenu vremenskih rokova za održavanje vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo, interese građana i očuvanje javnog zdravlja, te da je postupao u skladu sa preventivnom preporukom NIJZK-a i Odbora za praćenje zaraznih bolesti, zahtevom CIK-a od 14. marta 2020. godine i relevantnim zakonodavstvom na snazi.

64. Takođe, prema navodima predsednika, prilikom donošenja osporene odluke uzeta je u obzir i odluka Vlade br. 01/09 od 13. marta 2020. godine, u kojoj se od svake javne institucije zahteva da redukuje poslove i osoblje na osnovne poslove i osnovno osoblje, osim zaposlenih u sektoru zdravstva i sektoru bezbednosti.
65. Predsednik takođe naglašava da navodi podnosioca zahteva ne stoje iz razloga što član 4.4 Zakona br. 03/L-0720 lokalnim izborima u Republici Kosovo, između ostalog, utvrđuje sledeće: "... Vanredni izbori će se sprovoditi na osnovu istih zakona i pravila CIK kao i ostali izbori, osim što CIK može izmeniti rokove prema potrebi u saglasnosti sa okolnostima". Dakle, CIK je na osnovu preventivne preporuke NIJZK-a ocenio da se zbog okolnosti prouzrokovanih velikim rizikom od širenja COVID-19 moraju izmeniti vremenski rokovi za održavanje vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo, odnosno da se oni moraju suspendovati, i on je takav zahtev uputio predsedniku, koji ga je uzeo u obzir i doneo odluku br. 52/2020.
66. Na kraju, predsednik navodi da se zahtev KO98/20 mora proglasiti neprihvatljivim jer nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.

Komentari CIK-a

67. Na pitanja Suda od 3. septembra 2020. godine, CIK je odgovorio sledeće:

Pozivajući se na Vaš zahtev sa pet (5) pitanja koji je dostavljen CIK-u dana 03.09.2020. godine, br. 767/2020, za dostavljanje informacija u vezi sa odlaganjem vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo, šaljem vam odgovore navedene prema vašim pitanjima, i to:

I. Od proglašavanja nezavisnosti Kosova pa do vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo, nije bilo drugih slučajeva odlaganja održavanja izbora.

II. Organ koji odlučuje o raspisivanju izbora na Kosovu, bilo da je reč o opštim ili lokalnim izborima na Kosovu, je predsednik Republike Kosovo. Predsednik, u konsultaciji sa političkim strankama: a) na osnovu člana 4. Zakona o opštim izborima određuje i objavljuje datum izbora za Skupštinu Kosova i b) na osnovu člana 4. Zakona o lokalnim izborima, određuje i objavljuje datum lokalnih izbora.

III. Radnje koje preduzima CIK na osnovu svog mandata na pripremi, nadgledanju, upravljanju i verifikaciji svih radnji koje se odnose na izborni proces, shodno članu 4. stav 4, CIK može izmeniti vremenske rokove u slučaju kada je to potrebno zbog okolnosti. Radi regulisanja ovih radnji, CIK je doneo Pravilo CIK-a br. 15/2013 o vanrednim izborima i prevremenim izborima. Pravilo br. 15/20 u članu 3. utvrđuje mogućnost skraćenja 12 rokova i to:

1) roka za sastavljanje biračkog spiska i perioda prigovora i potvrde; 2) rokova za postupak potvrđivanja političkih subjekata i kandidata; 3) roka za žrebanje glasačkih listića i krajnjeg roka za povlačenje sa žrebanja glasačkih listića; 4) roka za zamenu kandidata; 5) rokova za objavljivanje potvrđene izborne liste i svih promena uz nju; 6) krajnjeg roka za uspostavljanje ograničenja troškova kampanje; 7) dužinu izborne kampanje i rokova za skupove izborne kampanje; 8) rokova za

dostavljanje zahteva za akreditaciju za izborne posmatračke organizacije i posmatračke; 9) roka za imenovanje opštinskih izbornih komisija (OIK) i odbora biračkih mesta (OBM); 10) krajnjeg roka za objavljivanje lokacija biračkih centara; 11) roka prijave za registraciju kao glasača van Kosova, kao i roka za postupak potvrđivanja; 12) roka za prijavljivanje za registraciju kao birača sa posebnim potrebama.

IV. Konkretni osnov zahteva CIK-a upućenog predsedniku Republike Kosovo za odlaganje izbora bio je odgovor i preporuka NIJK-a od 14. marta 2020. godine, kojim je CIK-u preporučena privremena suspenzija izbora od 15. marta 2020. godine, radi sprečavanja širenja COVID 19 u Republici Kosovo u cilju zaštite javnog zdravlja građana.

V. CIK navodi da, iako je prvobitno planirao i izvršio sve pripreme za posmatranje parlamentarnih izbora u Republici Severnoj Makedoniji održanih ove godine, zbog pojave slučajeva sa COVID-19 među članovima delegacije za koju je bilo planirano da posmatra te izbore, ta aktivnost nije uspeła.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 7. [Vrednosti]

1. Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije.

Član 45. [Pravo na izbor i učešće]

1. Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda.

Član 84. [Nadležnosti predsednika]

Predsednik Republike Kosovo:

[...]

(4) donosi dekrete u saglasnosti sa ovim Ustavom;

Poglavlje X Lokalna samouprava i teritorijalna organizacija

Član 123. [Osnovna načela]

1. Pravo na lokalnu samoupravu se garantuje i reguliše zakonom.
2. Lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem.
3. Aktivnosti organa lokalne samouprave se zasnivaju na ovaj Ustav i zakone Republike Kosovo, i poštuju Evropsku povelju lokalne samouprave. Republika Kosovo ima u vidu i sprovodi Evropsku povelju lokalne samouprave do one mere do koje se to zahteva od strane zemlje potpisnice.

4. Lokalna samouprava se zasniva na načelu dobre vladavine, transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti u pružanju javnih usluga, pridavajući posebnu pažnju potrebama i specifičnim brigama zajednica koje ne čine većinu i njihovih pripadnika.

Član 124. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave]

1. Osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosovo je opština. Opštine uživaju visok stepen lokalne samouprave i podstiču i obezbeđuju aktivno učešće građana u procesu donošenja odluka opštinskih organa.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Član 21.

Svako ima pravo da učestvuje u upravljanju javnim poslovima svoje zemlje, neposredno ili preko slobodno izabраних predstavnika.

Protokol br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima

Član 3.

Pravo na slobodne izbore

Visoke strane ugovornice se obavezuju da u primerenim vremenskim razmacima održavaju slobodne izbore s tajnim glasanjem, pod uslovima koji obezbeđuju slobodno izražavanje mišljenja naroda pri izboru zakonodavnih tela.

ZAKON BR. 03/L-040 O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

Član 56. Izbor gradonačelnika opštine

[...]

56.3 Mandat gradonačelnika opštine završiće se po:

- a) završetku njegovog mandata;
- b) njegove smrti;
- c) njegove ostavke;
- d) njegove promene prebivališta u drugu opštinu;
- e) njegovog ne javljanja na dužnost više od 1 meseca bez validnog razloga;
- f) njegovog razrešenja dužnosti u skladu sa ovim zakonom;
- g) pravosnažne sudske presude koja oduzima gradonačelniku zakonsku moć delovanja; ili
- h) njegovu osudu za krivično delo sa presudom zatvorske kazne od šest (6) meseci ili više.

ZAKON BR. 03/L-072 O LOKALNIM IZBORIMA U REPUBLICI KOSOVO

Član 4.

Datum i objavljivanje izbora

4.1 Nakon konsultacija sa političkim partijama, Predsednik Kosova određuje i objavljuje datum lokalnih izbora.

4.2 Izbori za institucije lokalne samouprave će se održati u nedelju, svake četvrte (4) godine. Izbori se ne mogu održati šezdeset (60) dana pre isteka mandata ili trideset (30) dana nakon isteka mandata.

4.3 Na osnovu Ustavnih ovlašćenja datih Predsedniku, odluka o datumu izbora se objavljuje najranije šest (6) i najkasnije četiri (4) meseca pre dana izbora.

4.4 Nakon raspuštanja Skupštine opštine ili razrešenja gradonačelnika skupštine, ukoliko nije podneta žalba Ustavnom sudu u roku od pet (5) dana, vanredne izbore raspisuje Predsednik Kosova. Nakon raspuštanja Skupštine opštine, vanredni izbori će se raspisati najkasnije deset (10) dana nakon raspuštanja. Vanredni izbori se ne mogu održati ranije od trideset (30) niti kasnije od četrdeset pet (45) dana od dana raspuštanja. Vanredni izbori će se sprovoditi na osnovu istih zakona i pravila CIK kao i ostali izbori, osim što CIK može izmeniti rokove prema potrebi u saglasnosti sa okolnostima.

4.5 Odluka o raspisivanju izbora se objavljuje u 'Službenom listu Kosova'.

ZAKON BR. 03/L-094 O PREDSEDNIKU REPUBLIKE KOSOVO

Član 6. Nadležnosti predsednika

Predsednik Republike Kosova vrši nadležnosti koje su mu date Ustavom Republike Kosovo i važećim zakonima.

Prihvatljivost zahteva

68. Kako bi odlučio povodom zahteva podnosioca, Sud prvo treba da oceni da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
69. U tom smislu, Sud se prvo poziva na relevantne ustavne i zakonske odredbe na osnovu kojih Skupština može podneti zahtev kao stranka pred ovim Sudom:

Ustav Republike Kosovo

Član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

[...] 2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:

(1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom; [...]

Zakon o Ustavnom sudu

POGLAVLJE III

Posebni postupci

Postupak u slučaju određenom članom 113. stav 2(1) i (2) Ustava Republike Kosovo

Član 29.[Tačnost podneska]

1. *Podnesak podnešen u skladu sa članom 113, stav 2 Ustava se pokreće od jedne četvrtine (1/4) poslanika Skupštine Republike Kosovo, Predsednika Republike Kosovo, Vlade ili Ombudsmana.*
2. *Podnesak podnešen protiv spornog akta u skladu sa članom 113, stav 2 Ustava treba specifikovati, inter alia, da li se čitav sporni akt ili posebni delovi istog smatraju kao oni koji nisu u skladu sa Ustavom.*
3. *Podnesak će specifikovati sva pitanja koja se tiču neustavnosti spornog akta.*

Član 30. [Rok]

Podnesak pokrenut u skladu sa članom 29 ovog zakona se mora podneti u roku od šest (6) meseci nakon stupanja na snagu spornog akta.

Poslovnik o radu Ustavnog suda

VII. Posebne odredbe o postupcima na osnovu člana 113. Ustava

Pravilo 67.

[Podnesak u skladu sa članom 113.2 (1) i (2) Ustava i članovima 29. i 30. Zakona]

- (1) *Podnesak podnet prema ovog pravilu mora ispuniti uslove utvrđene u članu 113. 2 (1) i (2) Ustava i članovima 29. i 30. Zakona.*
- (2) *Kada se podnesak podnese u skladu sa članom 113. 2 Ustava, ovlašćena strana treba, inter alia, da ukaže da li je čitav sporni akt ili posebni delovi istog i koji delovi navedenog akta smatraju kao oni koji nisu u skladu sa Ustavom.*
- (3) *Podnesak će specifikovati sva pitanja koja se tiču neustavnosti spornog akta.*
- (4) *Podnesak prema ovom pravilu mora da se podnese u roku od 6 (šest) meseci nakon stupanja na snagu spornog akta*

70. U vezi sa okolnostima konkretnog slučaja, Sud uzima u obzir i stav 4. pravila 35. Poslovnika, u kojem je propisano sledeće:

Pravilo 35.

(Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka)

[...]

(4) *Sud može odbiti podnesak onda kada Sud zaključi da podnesak nije aktivni spor, ne predstavlja sudski slučaj i ne postoje posebna pitanja vezana za ljudska prava u slučaju.*

71. Sud pre svega naglašava da obaveza slična pravilu 35. stav 4. Poslovnika postoji i u članu 37. Evropske konvencije o ljudskim pravima, za koju je na osnovu tačke 2. člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i

instrumenata] Ustava predviđena njena direktna primena u Republici Kosovo, a ista u relevantnom delu propisuje sledeće:

*Član 37.
Brisanje predstavki*

1. Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da izbriše predstavku sa liste predmeta ako se na osnovu okolnosti može zaključiti:

- a. da podnosilac predstavke ne namerava da dalje učestvuje u postupku; ili*
- b. da je stvar razrešena; ili*
- c. da iz svakog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti sa ispitivanjem predstavke.*

Međutim, Sud nastavlja s ispitivanjem predstavke ako je to potrebno radi poštovanja ljudskih prava ustanovljenih Konvencijom i protokolima uz nju.

- 72. Prema tome, u kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, Sud će, pre svega, podsetiti na suštinu predmeta sadržanu u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojim je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom.
- 73. U tom aspektu, Sud prvo podseća da podnosioci zahteva traže ocenu ustavnosti odluke *predsednika Republike Kosovo br. 52/2020 od 14. marta 2020. godine*, koja se odnosi na odgađanje održavanja vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo na neodređeni rok, navodeći da je ista u suprotnosti sa stavom 4. člana 84. [Nadležnosti predsednika], članom 7. [Vrednosti], članom 123. [Osnovna načela], članom 45. [Pravo na izbor i učešće], stavom 1. člana 124. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave] Ustava, članom 21. UDLJP i članom 3. Protokola br. 1 EKLJP.
- 74. U tom smislu, Sud primećuje da ESLJP, prema svojoj praksi, kada ocenjuje da li se podstav b stava 1. člana 37. Konvencije primenjuje na slučajeve pred njim, mora redom odgovoriti na dva pitanja: (i) *prvo*, da li i dalje postoje okolnosti na koje su se podnosioci zahteva direktno žalili, i (ii) *drugo*, da li je efekat eventualne povrede Konvencije zbog tih okolnosti takođe ispravljen (vidi predmete ESLJP-a *El Majjaoui & Stichting Toubia Moskee protiv Holandije*, predstavka br. 25525/03, odluka o brisanju predstavke, stav 30; *Pisano protiv Italije*, predstavka br. 36732/97, odluka o brisanju predstavke, stav 42; *Sisojeva i drugi protiv Letonije*, predstavka br. 60654/00, odluka o brisanju predstavke, stav 97).
- 75. U konkretnom slučaju, u kontekstu primene prve tačke gore navedenog testa, odnosno ocene (i) *da li i dalje postoje okolnosti na koje su se podnosioci zahteva direktno žalili*, Sud naglašava da ovo pre svega obuhvata utvrđivanje situacije da li i dalje postoji odgađanje održavanja vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo.

76. U vezi sa ovom tačkom, Sud podseća da je predsednik, dana 20. oktobra 2020. godine, odlukom br. 157/2020 odredio 29. novembar 2020. godine kao datum vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo. Stoga, što se tiče prve tačke ocene, nije više sporna činjenica održavanja vanrednih izbora za predsednika opštine Podujevo. Shodno tome, Sud utvrđuje da je samom činjenicom da je određen datum izbora, ugašeno pitanje neodržavanja izbora, odnosno odlaganja izbora na neodređeni rok.
77. S druge strane, u kontekstu primene druge tačke gore navedenog testa, odnosno ocene (ii) *da li je efekat eventualne povrede Konvencije zbog tih okolnosti takođe ispravljen*, Sud naglašava da ova tačka obuhvata ustavnu ocenu da li je eventualna povreda Ustava i Konvencije koja je učinjena osporenom odlukom, ispravljena donošenjem odluke predsednika [br. 157/2020] od 20. oktobra 2020. godine o određivanju i objavljivanju datuma vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo.
78. Sud primećuje da je odluka predsednika [br. 157/2020], osim određivanja datuma izbora za predsednika opštine Podujevo, precizirala i da se organizovanje i održavanje izbora sprovodi u koordinaciji i saradnji sa nadležnim institucijama u skladu sa Zakonom br. 07/L-006 o sprečavanju i suzbijanju pandemije COVID-19 na teritoriji Republike Kosovo (SL, br. 3, 25. avgusta 2020. godine). Ista odluka se u svom pravnom osnovu poziva i na osporenu odluku, odnosno odluku predsednika br. 52/2020 [o odgađanju održavanja vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo na neodređeni rok] za koju naglašava da je doneta zbog pandemije COVID-19.
79. Sud na osnovu analiziranja trenutne situacije na koju je uticalo donošenje odluke predsednika [br. 157/2020], uključujući i aspekt organizovanja izbora u skladu sa Zakonom br. 07/L-006 o sprečavanju i suzbijanju pandemije COVID-19, ocenjuje da je isti zamenio osporenu odluku i da je pravni efekat eventualne povrede Ustava i Konvencije osporenom odlukom, sada već ispravljen prilikom određivanja 29. novembra 2020. godine kao datuma održavanja izbora.
80. Međutim, Sud će takođe oceniti da li je i dalje potreban nastavak razmatranja konkretnog slučaja u kontekstu poštovanja ljudskih prava zagwarantovanih Ustavom i Konvencijom.
81. Sud prvo primećuje da se standard ESLJP-a, u slučajevima kada je potrebno nastaviti razmatranje predmeta [u kontekstu poštovanja ljudskih prava zagwarantovanih Konvencijom] sastoji u onim okolnostima u kojima je položaj podnosioca zahteva nejasan u pogledu epiloga njegovog predmeta i kada bi isti neminovno ostao u neizvesnoj situaciji u vezi sa pitanjima koja su pokrenuta u predstavi zasnovano na određenim članovima Konvencije (vidi predmet ESLJP-a *F.G. protiv Švedske*, predstavka br. 43611/11, presuda od 23. marta 2016. godine, stavovi 79-84).
82. Shodno tome, Sud dalje zaključuje da u konkretnom slučaju (i) s obzirom na to da razlog zbog kojeg je osporena odluka predsednika, tj. *odlaganje izbora na neodređeni rok*, više ne postoji; i (ii) budući da je efekat eventualne povrede člana 45. Ustava i člana 3. Protokola br. 1 EKLJP zbog ovih okolnosti razrešen

određivanjem novog datuma izbora, a to je 29. novembar 2020. godine, Sud smatra da ovaj slučaj ne sadrži bilo koju posebnu okolnost u pogledu poštovanja ljudskih prava ustanovljenih Ustavom i Konvencijom.

83. Sledstveno, Sud utvrđuje da je odlukom predsednika [br. 157/2020], predmet zahteva podnosioca promenjen u znatnoj meri. Sadašnje stanje, odnosno *određivanje datuma izbora* je okolnost koja se svodi na to da navedeni zahtev sada nema opravdanje i da je cilj koji je trebalo da bude postignut, već potpuno postignut. U svetlu toga, Sud smatra da nema više merituma za dalje razmatranje ovog pitanja, a takvo obrazloženje Sud je već jasno izložio i u svojoj sudskoj praksi (vidi slučajeve Suda: KO63/12, podnosilac *zahtev Alme Lame i 10 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo za ocenu ustavnosti članova 37,38. i 39. Krivičnog zakona br. 04/L-82 Republike Kosovo*, odluka o skidanju zahteva sa liste od 10. decembra 2012. godine, stav 19; KO107/10, podnosilac *Gani Geci i drugi poslanici, ocena ustavnosti odluke Skupštine od 14. oktobra 2010. godine o Nacrtu strategije i o odluci Vlade o privatizaciji Pošte i telekomunikacije Kosova*, odluka o skidanju zahteva sa liste od 17. avgusta 2011. godine, stavovi 24-26; KI58, KI66 i KI94/12, podnosilac *Selatin Gashi, Halit Azemi i grupa opštinskih savetnika SO Vitina, zahtev za ocenu ustavnosti odluka opštine Mitrovice, Gnjilana i Vitine o uslovljavanju građana na pristup opštinskim uslugama plaćanjem obaveza prema javnim preduzećima*, odluka o skidanju zahteva sa liste od 5. jula 2013. godine, stav 45).
84. Dakle, kao opšti proceduralni princip, Sud ne donosi odluke o slučajevima u kojima stvar više ne postoji i kada slučaj ostane bez predmeta razmatranja. Ovo je svetski prihvaćen princip o ponašanju sudova i analogan je principu sudske uzdržanosti (vidi slučaj KO63/12, gore citiran, stav 23; KI11/09, *Tomë Krasniqi, ocena ustavnosti člana 2. stava 1. Administrativnog naređenja Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) br. 2003/12 i člana 20. stava 1. Zakona o Radio-televiziji Kosova, Zakon br. 02/L-47*, odluka o skidanju zahteva sa liste od 30. maja 2011. godine, stav 46).
85. Prema tome, uzevši u obzir gore navedene ocene, Sud je već utvrdio da 2 uslova primene člana 37. stav 1. podstav b Konvencije nisu ispunjena. Takođe, navod više ne predstavlja aktivan spor, i Sud ocenjuje da ne postoje posebni razlozi u vezi sa poštovanjem ljudskih prava ustanovljenih Ustavom i Konvencijom zbog kojih bi bilo potrebno nastaviti sa daljom ocenom ovog zahteva, budući da ne postoji nerešeni slučaj ili spor u vezi sa ustavnošću osporene odluke, a i stvar je faktički ostala bez predmeta razmatranja.
86. Konačno, uzimajući u obzir odluku predsednika br. 157/2020 o određivanju i objavljivanju datuma vanrednih izbora za predsednika u opštini Podujevo, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nemaju više nerešen slučaj ili spor u pogledu ustavnosti osporene odluke i da je stvar faktički bez predmeta razmatranja, pa sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, na osnovu člana 113.2 (1) Ustava, člana 20. Zakona i pravila 35 (4) i 59 (3) Poslovnika, dana 18 novembra 2020. godine

ODLUČUJE

- I. DA BRIŠE zahtev sa liste u skladu sa pravilom 35 (4) Poslovnika o radu;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. DA PROGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi